

Тема: Об'єкти хутрового звірівництва та племінна робота зі звірами

План:

1. Значення звірівництва в н/г.
2. Хижі звірі і гризуни та вплив одомашнення на звірів.
3. Біологія хутрових звірів, породи.

1. Значення звірівництва в н/г.

Звірівництво, яке займається клітковим розведенням хутрових звірів, є наймолодшою галуззю України. Воно здатне підвищувати прибуток сільськогосподарського виробництва за рахунок отримання дорогоцінного хутра на землях, які непридатні для рослинництва чи для розведення основних видів тварин.

Хутрові звірі - важлива ланка в агропромисловому комплексі. Від них отримують не тільки хутряні шкурки, але й гній, жир, а також м'ясо. Жир використовують для виготовлення косметики, а тушки переробляють на високоякісне борошно, що використовується для інших тварин. Самі хутрові звірі вживають значну кількість кормових відходів м'ясної, рибної, молочної промисловості, зменшуючи енергетичні затрати на їх утилізацію, що попереджує забруднення довкілля.

У процесі одомашнення з допомогою селекційно-племінної роботи людина створила популяції з диких звірів. Вони добре себе почувають у штучно створеному середовищі, нормально розмножуються, цим самим забезпечується їх виживання, зберігання в природі.

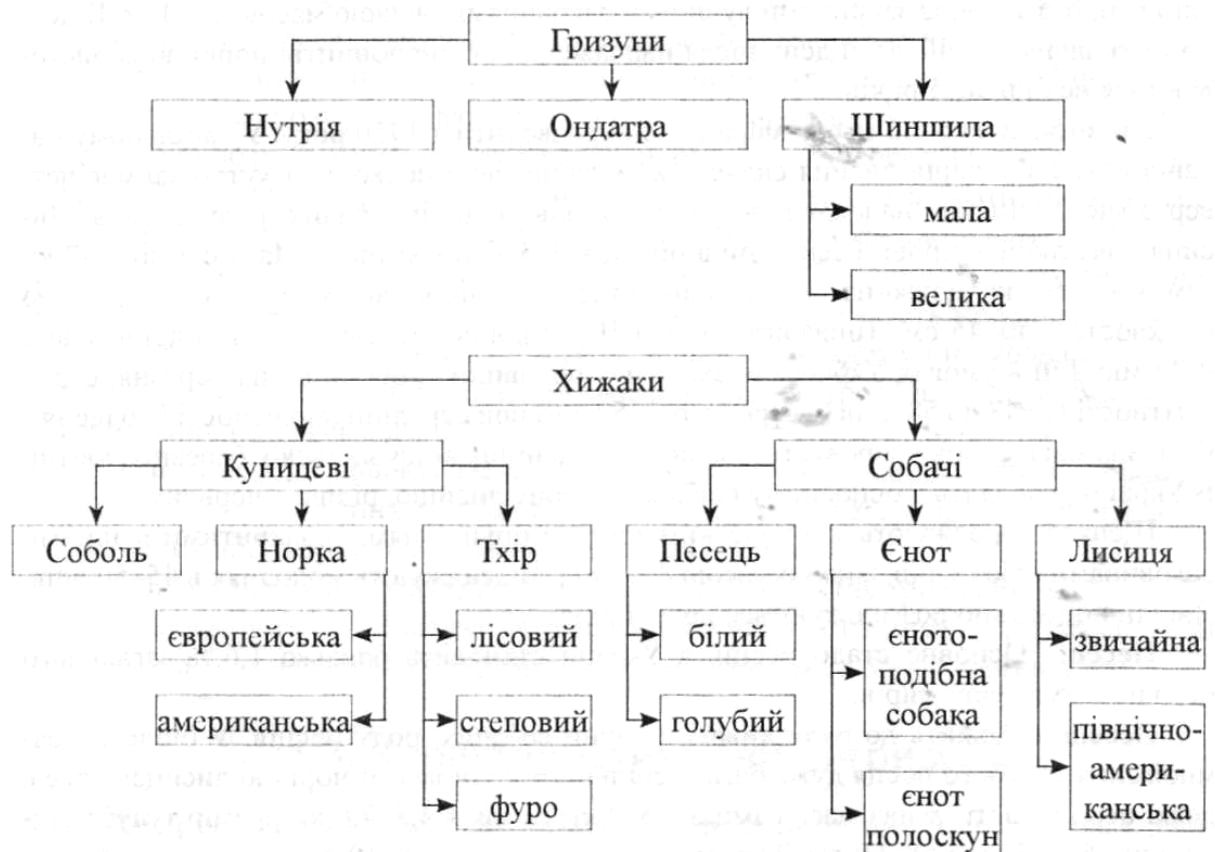
Сьогодні в звірогосподарствах усіх форм власності одержують близько 250 тис. шкурок, функціонують декілька великих звірогосподарств, що мають 7-10 тис. норок основного стада ("Ізюмське" Харківської, "Персяслав-Хмельницьке" Київської, "Черкаське" Черкаської, "Краснолиманське" Донецької, "Галичхутро" Львівської областей та ін), декілька десятків середніх і дрібних приватних звіропідприємств.

2. Хижі звірі і гризуни та вплив одомашнення на звірів.

Хутрові звірі, яких розводять у клітках, відносяться до хижаків (норка, лисиця, песець, тхір, єнотоподібна собака, соболь) і гризунів (нутрія, ондатра, шиншила). Перспективними об'єктами для промислового звірівництва є бобер, видра, рись, сурок та ін.

Хутрові звірі, яких розводять у клітках, походять від їх диких предків. Одомашнення більшості з них почалось близько 100 років тому.

ХУТРОВІ ЗВІРІ

Зоологічна класифікація хутрових звірів.

Кліткове утримання звірів суттєво обмежило їх свободу руху, позбавило звичних природних умов життя і необхідності добувати корм. Це зумовило деякі зміни в інтер'єрі цих тварин: змінилась структура трубчастих кісток, сповільнилась серцева діяльність, зменшився об'єм головного мозку.

Племінна робота, вдосконалення умов утримання і годівлі значною мірою вплинули на ознаки, які визначають цінність продукції звірівництва - хутряні шкурки. Поліпшилась якість волосяного покриву, урізноманітнилось його забарвлення. В результаті схрещування одержано багато мутантних і комбінованих типів звірів.

Початковий період одомашнення торкнувся зміни типу вищої нервової діяльності. На фермах стало появлятися все більше спокійних тварин, що легко даються в руки при пересадках, бонітуванні, зважуванні (в основному вуалеві песці і мутантні норки).

Значно збільшились розміри звірів, особливо норок. їх маса в дикій природі становить 0,7-0,8 кг, а при клітковому розведенні самці важать 1,5-4 кг, а самки - 0,8-2,2 кг.

3. Біологія хутрових звірів, породи.

У хутрових звірів-хижаків зберігся характер поведінки, притаманний їх диким предкам. Це проявляється в недовірливому ставленні до людей, дикості, агресивності, настороженості залежно від типу нервової системи. Водночас, деяке згасання захисних рефлексів звірів спостерігається в господарствах, де з ними поводяться спокійно, не завдають їм болю, не лякають. Крім того, характер поведінки звірів зумовлюється проведенням селекції за цією ознакою. Прикладом цього може бути поведінка чорних тхорів, яким властивий явно виражений агресивний характер порівняно з тхорами фіуро та помісних (фретка), більшість з яких внаслідок відбору і приручення можна брати на руки без ризику бути вкушеним.

Гризуни за характером поведінки є більш спокійними, агресивність менше виражена і вони швидше звикають до людини.

Восени хижі звірі менше, ніж весною і літом, витрачають поживних речовин на життєві процеси, а відкладають їх про запас. Отже, восени і ранньою зимою обмін речовин уповільнюється, а у весняно-літній період підвищується з використанням резервних речовин. Сезонність розмноження полягає в тому, що період парування у звірів припадає на початок весни, а щеніння - на весняно-літні місяці (найбільш сприятливий період на кормові і кліматичні умови).

У гризунів сезонність обміну речовин проявляється менше, розмножуватися вони можуть упродовж року і не мають різко вираженої сезонності линяння.

У процесі еволюції організм звірів пристосувався до періодичної зміни волосяного покриву - линяння. На початку весни зимове опушення змінюється на літнє, в якому значно менша густота пухового волосся. У другій половині літа, як правило, у серпні, знову починає розвиватися зимовий волосяний покрив, який закінчується формуватись до кінця осені, коли настає стійка холодна погода.

У гризунів немає чітко вираженого сезонного линяння. У нутрій, наприклад, зміна волосяного покриву відбувається дифузно протягом року, дещо інтенсивніше на початку весни і наприкінці літа.

Породи:

Породи, породні групи і типи звірів відрізняються за господарськими властивостями і, в першу чергу, за хутровими якостями. У світовій колекції нараховується використовується у селекції 270 кольорових форм норок, 27 - лисиць, 8 - песців, 7 - нутрій з відомим генотипом.

У норківництві у 1969 році виділена порода стандартних норок з двома внутрішньопородними типами - чорними та темно-коричневими

Стандартні чорні норки є нащадками американського, фінського та норвезького поголів'я. Вони мають довжину опушення 16-20 мм, що коротше, ніж у темно-коричневих, а хутро їх має бархатистий вигляд. Волосяний покрив є менш мінливим і довжиною з переважаючим коричневим підпушшям.

Стандартні темно-коричневі норки виведені методом поглибленої селекції. У них довжина остьового волосу становить 19-24 мм і на вигляд воно

волохатіше, ніж у чорних. Хутро їх виглядає пишніше при різноманітному забарвленні підпушшя.

Створений тип коричневих норок має міцну будову тіла, великий розмір (середня довжина самок 44,0 см, самців - 53,8 см), добру якість опушення.

Лисиця-вогнівка має міцну будову тіла, великі розміри, добре здоров'я, жвавий темперамент. Звірі мають вогняно-руде забарвлення покривного волосу з густим темним шовковистим волосяним покривом однакової довжини по всьому тулубу. Живіт сірий з білою смугою.

Племінними господарствами з розведення лисиць є "Черкаське" Черкаської, "Галичхутро" Львівської областей.

Песець. У 1971 році затверджені породи вуалевих і сріблястих песців. Ці породи відрізняються як за загальним забарвленням, так і структурою волосяного покриву та деякими показниками розмноження.

Вуалеві, або як їх інколи називають норвезькі песці, характеризуються світлим підпушшям, від світло-блакитного до майже білого. Покривне волосся на кінці темне, що на фоні світлого підпушшя створює своєрідне забарвлення вуалі. Волосяний покрив у вуалевих песців менш густий, ніж у сріблястих. Недоліком є наявність сріблястості, створеної за рахунок розташованих на різному рівні чорних верхівок остьового волосу.

Сріблястий або стандартний песець має більш темне забарвлення підпушшя. Остьовий волос має зональне забарвлення - основу і білу середину, а кінці темні, пігментовані. На фоні темного підпушшя світла зона ості створює враження сріблястості.

Тхір. На території України розводять чорного і світлого тхора.

Чорний тхір має хвіст чорний, вся спина з вираженим чорнувато-бурим відтінком. Черевце чорнувате, слабо відрізняється від чорних плям біля передніх і задніх лап.

Світлий тхір має спину переважно світлу, кінцева половина хвоста чорна, а основа палево-жовта. Черевце світло-жовтувате, темні плями біля передніх і задніх кінцівок розділені широкою світлою смугою.

Стандартна нутрія характеризується різним ступенем коричневого забарвлення волосся. Спина - темно-бурувато-коричневого кольору, черевце - світліше за рахунок освітлених верхівок остьового волосу. Боки дещо світліші спини. Колір стандартних нутрій - від світло-коричневого до темно-коричневого, з блакитним або буруватим відтінком.

Шиншила. В останні десятиріччя набирає популярності розведення шині частіше всього стандартного забарвлення. Для них характерний колір волосяного покриву на спині і боках від світло-сірого до темно-сірого з голубуватим відтінком черевці білого або голубувато-білого.

В хутровій індустрії зараз ціняться шкурки стандартних шиншил середньо темного тонів.

Ондатра. В Україні зустрічаються дві кольорові форми - бура і чорна. Основну частину популяції становить бура ондатра, яку іноді називають бронзовою.

